

2/2015

XEB10

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Ian Tregillis

Co spatřil doktor Gottlieb

Alex Shvartsman

Jak babičce vysvětlit
boha Cthulhu

České povídky

Karel Doležal

Každý máme svoje mouchy

Josef Pecinovský

Údolí Zmaru

Božena Čechalová

Vypůjčený čas

Viktoria Laurent-Škrabalová

V rodině

Publicistika

Jason Sanford

Život je jen náhoda...

Julie Nováková

Černočerný humor
z hlubin času

Vladimír Tesař

Orientální černá magie

Charles Stross
Equoid
(část druhá)

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

S.R.O.

Levně, rychle a kvalitně bez zbytečných časových nároků Vám poradíme se zavedením a zajistíme/udržíme certifikaci nejen následujících systémů jakosti :

Řízení kvality	dle ISO 9001
Enviromentální management	dle ISO 14001
Management BOZP	dle BS OHSAS 18001
Ochrana Informací ISMS	dle ISO 27001

* * *

Při certifikaci dlouhodobě spolupracujeme s United Registrar of Systems Czech, s.r.o., která je pod akreditací UKAS (United Kingdom Accreditation Service), což je garancí nezávislosti a odborné kompetence auditorů.

* * *

Pro naše klienty jsme schopni zajistit i provádění nezávislé revizní a inspekční činnosti, sledování měnící se legislativy (zejména ad OHSAS 18001 a ISO 14001) a zajištění rizik hospodářských a podnikatelských rizik.

* * *

Předplatitelé časopisu XB - 1 mají automatickou slevu 10 % na služby QSJ s.r.o.

po celý rok 2015

WWW.QSJ.CZ

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Ian Tregillis: Co spatřil doktor Gottlieb	3
Alex Shvartsman: Jak babičce vysvětlit boha Cthulhu	11
Charles Stross: Equoid (část druhá)	14

Domácí SF

Karel Doležal: Každý máme svoje mouchy	30
Josef Pecinovský: Údolí Zmaru	41
Božena Čechalová: Vypůjčený čas	54
Viktoria Laurent-Škrabalová: Naskočit za jízdy	59

Publicistika

Julie Nováková: Černočerný humor z hlubin času	63
Jason Sanford: Život je jen náhoda...	65
Vladimír Tesař: Orientální černá magie	66

Fantastická věda

Nanovlákná navrátí nevidomým zrak; Šaty, které hlídají zdraví; DNA přežila návrat z kosmu; Stephen Hawking varuje před umělou inteligencí;	62
---	----

Filmfaroniáda

<i>Filmové premiéry;</i> Hobit: Bitva pěti armád; Noc v muzeu: Tajemství hrobky; Přes tvou mrtvolu; Očista: Anarchie; Predestination; <i>Klapka!</i>	69
--	----

Vivisektor

<i>Čtenáři čtenářům;</i> Nick Harkaway: Andělíčkář; Na konci apokalypsy; Stephen Lloyd Jones: Deníky dávného prokletí; Haruki Murakami: Podivná knihovna; James Rollins, Grant Blackwood: Počátek zkázy; František Kotleta: Příliš dlouhá swingers party; Jonathan Stroud: Kvílející schodiště; Jakub Hoza: Theatre Macabre; Petr Miškovský: Vlečen ohněm osudu; Andrew Crumey: Schrödingerova velryba; J. R. Johansson: Nespavost; Kasta Metabaronů; <i>Nové knihy</i>	73
---	----

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Pověřený vydavatel

Alexandr Rusevský

marketing@casopisxb1.cz

Konektor XB 1 s.r.o.

(Filip Humplik, Martin Charvát, Petr Rydl)

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 2. 2015

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Edvige Faini

Jak si vybrat knihu... ke čtení!

Nemíním přemýšlet o těch, kteří si stále ještě „ozdobí“ pokoj knihovnou, kterou si objednají na metry. Nicméně tytam jsou doby mého mládí, kdy ve čtvrtce vyšlo několik knih a scifáren za rok bylo jen několik. Z té doby mám sbírku knih v ruštině a polštině o celkovém počtu asi tak 2000 kusů (tam sci-fi vycházelo v hojném počtu i za hlubokého totáče). Tehdy jsem se pyšnil tím, že mám načteno a nic z mnou milovaného žánru mi neuteklo. Nyní vychází, podle seznamu vydávaného v tomto časopisu, asi 700-800 sci-fi knih ročně a to nepočítám ty, které vyjdou jen elektronicky.

Takže už ani zdaleka nestačím číst všechno, ostatně přiznávám, že mnohé mne ani nebaví – mluvím o různých mnohadílných fantasy ságách, které jsou stále na jedno brdo, ale ani nestíhám všechny zahraniční autory. Snažím se mít alespoň přehled o domácí provenienci.

Na mnohých besedách, nejen na školách a v knihovnách, se mě ptají, co bych jim doporučil ke čtení. Je to nesmírně těžké. Už Limonádový Joe rozverně tvrdil, že někdo rád vdolky a jiný holky, že? Obzvlášť problematické jsou v tomto případě dotazy ze strany odborníků, tím myslím pracovníky knihoven, kteří mají na starosti nákup nových knih.

Někdo vybírá podle jmen autorů, jiný se nechá unést obálkou (a takových není málo), dalšího upoutá název (v knihovnách se hojně půjčuje sbírka povídek *Sorry, vole, error*), jiný hledá recenze novinek. Máme u nás v každém čísle recenze, nebo spíše komentované upoutávky, na dvanáct až patnáct knih měsíčně, o nichž si myslíme, že by mohly být zajímavé. Jenže problém je právě v onom výše zmiňovaném citátu Limonádníka. Mnohdy totiž s hodnocením nesouhlasím, ale pokud si najdete recenzenta se stejným pohledem na knihy, jaký máte vy sami (nebo naopak, jak je časté u normálních filmových recenzí), tak máte šanci vybrat si knihu, která vám sedne, a budete se dobře bavit i podle našich recenzí.

Vlado Ríša

p.s. Kéž by měl den alespoň čtyřicet osm hodin. Stihl bych toho přečíst víc...

p.p.s. Je to ale stejně paráda, když si můžeme takhle vybírat, že?

Domácí fantastika na vzestupu

Zdá se, že dobré časy pro naši fantastiku nekončí, tedy rozhodně to tak nevypadá při pohledu na ediční plány dvou tradičních bašt domácích autorů! Především nakladatelství Brokilon toho na rok 2015 naplánovalo opravdu dost a dost. V edici Evropská space opera chystá cyklus *Blíženci* od Julie Novákové, samostatný román *Světlo pulsaru* Aleše Pitzmose, antologii *Capricorn 70* sestavenou samotným nakladatelem Robertem Pilchem a samozřejmě další svazek Algoru tvůrčího dua Jan Hlávka a Jana Vybíralová. V nově založené edici Alternativa se můžeme těšit na tolkienovský pastiš *Tajemství Morie* od Vladimíra Šlechtu, úvodní díl steampunkové série *Ve službách královny* od Petry Slovákové, transhumanistickou antologii *Terra Nullius* Julie Novákové a dle názvu i na alternativní svět Jana Kotouče z románu *Nad českými zeměmi slunce nezapadá*. Zkrátka však nepřijdou ani příznivci tradičních světů Vládi Šlechtu či zavedených spisovatelů Petra Heteši, Juraje Červenáka a Petry Neomillnerové.

Také pod hlavičkou Strak na vrbě se urodila zajímavá nabídka. Sám nakladatel Michael Bronec slibuje dobrodružnou space operu *Aréna: Tři kapitáni*. Vráť se humoristická *Daemonica* z pera Martina D. Antonína a „lesní“ historická fantasy Míly Lince. Dlouho očekávanou historickou fantasy je román *Čas psů* od Ivany Kuglerové či historická fantasy s temnými a orientálními tóny *Okovy krve* od Zdeňky Lukovské. Leonard Medek se románem *Když prší do korzetů* pustí do steampunkového *Taranitového triptychu*. U nás vyjdou (doufejme, že už brzy) v edici Kroniky karmínových kamenů romány Lucie Lukačovičové *Zelený drak*, *karmínový lev* z období vlády Rudolfa II a *Bruncvík a Nagyery* Vlada Ríši. Dále připravujeme sbírku povídek na téma bájná stvoření (název se ještě hledá), do níž už například poslali své příspěvky Lucie Lukačovičová, Jana Rečková, Hana Šochová a další (ve stadiu dokončování jsou povídky Františky Vrbenské a Jarka Mosteckého).

A protože se z letargie probouzí nejen světová, ale i česká science fiction, ukončíme náš přehled románem *Pří-*

stav u řeky Styx od Pavla Fritze z ledového povrchu Jupiterova měsíce Europa. Každopádně je na co se těšit a další nakladatelé se jistě nenechají zahanbit...

**Klub Julese Vernea Praha
a klub 451 stupňů Fahrenheita
Košice vyhlašují**

**XXVI. ročník
O NEJLEPŠÍ
FANTASY 2015**

Zaslané příspěvky musí splňovat podmínku, že jde o fantasy – nechceme pohádky pro děti, ani SF (jedině se silnými prvky fantasy), ani mystické horory o stěhování duší. Počet draků, čarodějů, magických mečů, bojovníků, magie ani unesených princezen není omezen. Můžete napsat temnou fantasy, kde pro samou magii není vidět ani na krok, můžete napsat humornou fantasy, můžete napsat další pokračování Conanových dobrodružství – fantazie má dveře dokořán. Příběh by však měl obsahovat prvky iracionální, jak už je to ve fantasy zvykem.

Příspěvky zasílejte psané čitelně strojem nebo vytištěné z počítače ve dvou kopiích, rozsah libovolný - od jediné věty po kufr naditý rukopisy. Své práce zašlete s očíslovanými stránkami, protože při dopravě se občas stránky pomíchají a vzniká rébus. Přihlášené práce nesmějí být jinde publikovány ani zaslány do jiné literární soutěže. Soutěže se nemohou zúčastnit autoři, kteří již vydali knihu nebo vlastní sbírku povídek.

Pořadatelé soutěže mají právo na jedno jejich zveřejnění v publikacích Klubu Julese Vernea Praha nebo 451 stupňů Fahrenheita Košice nebo budou otištěny v časopise Pevnost nebo XB-1.

Poroty zasedají v Praze a v Košicích a vyberou užší kruh nominovaných autorů na vítěze. Již jenom tato nominace dává právo být pasován na rytíře Řádu fantasy s titulem Lady nebo Sir. Vítěz bude vybrán z rytířů Řádu fantasy a obdrží titul Nositel meče a skutečný meč.

Své příspěvky posílejte nejpozději do 31. 7. 2015 na adresu Egon Čierny, Matěchova 14, 140 00 Praha 4.

Ian Tregillis

Co spatřil doktor Gottlieb

(WHAT DOCTOR GOTTLIEB SAW)

„Bylo by podle vás možné zabít boha?“

Z žádného pacienta nebyl doktor Gottlieb tak nesvůj jako z Gretel. Viděla do budoucnosti. A navíc, jak se obával, byla šílená jako ratlák.

Zarazil se uprostřed poznámky, kterou si právě zapisoval do jejích materiálů. Zavřel plnicí pero a odložil ho vedle pijáku na stůl. Poskytl tak svým roztěkaným myšlenkám několik vteřin, aby s Gretel srovnaly krok. „Co prosím?“

„Kdyby byl vševědoucí a neomylný, určitě by dokázal předpovědět, kdy a jakým způsobem zemře. A protože by zaručeně věděl, že se nemýlí, mohl by svojí smrti předejít. To by pak ale znamenalo, že budoucnost ve skutečnosti neznal tak dokonale. A kdyby se nebránil, znamenalo by to zase, že není věčný.“ Povzddechla si.

Gottlieb jí vysvětlil: „Smrt boha je jenom metafora. Nemyslí se tím skutečný fyzický skon. Jen symbol toho, že moderní člověk boha svrhl, protože už nemá takovou potřebu hledat moudrost jinde než sám u sebe.“

Nietzsche patřil na hospodářství k povinné četbě. Ale samozřejmě jenom schválená díla.

Gretel se zamračila a vyhlédla z otevřeného okna. O vlněnou látku prostých šatů zadržly dráty, které měla přehozené přes rameno. Vycházely z nýtů v její lebce, proplétaly se prameny uhlově černých vlasů a pohupovaly se jí u pasu. Na měděných konektorech zahrálo sluneční světlo – stejně jako všichni, na kterých se experiment odehrával, dostávala baterii pouze při zkouškách. Vlasy už měla zase dlouhé, husté a lesklé, doktor von Westarp totiž dospěl k definitivnímu umístění elektrod v jejím mozku a prozatím s operacemi přestal.

Byl poslední květnový den a po týdnu se konečně vyčásilo. Lehký větřík vanoucí nad hospodářstvím rozvlnil prapory s hákovým křížem a o vteřinu později načechral papíry na Gottliebově stole. Ordinaci prosytila zemitá vůně hlíny po dešti. Z lesa obklopujícího bývalý sirotčinec doléhal zpěv ptáků, přerušovaný vytrvalým bušením z nedaleké stavby. Když Gottlieb napnul sluch, dokázal vytušit i zvuk rytmičky dopadajících lopat a krumpáčů, kterými se příslušníci Schutzstaffel snažili prokopat k Oskarovu tělu.

„Ale kdybychom mluvili čistě teoreticky?“ řekla Gretel.

„Jak chcete.“ Gottlieb se opřel a založil si ruce na hrudi. „Pokud se rozhodne zemřít, žádný paradox nevzniká.“

Gretel zavrtěla hlavou. „O Ježíši Kristu nemluví. A převést otázku z vraždy na sebevraždu problém neřeší. Jestli je bůh všemocný a neomylný, může s definitivní platností ukončit cokoli, včetně své věčné existence. Ale pokud je opravdu věčný, pak zemřít nemůže.“

„V tom případě může zařídít, aby byl v každém okamžiku smrtelný.“

„Boží záměry jsou nevyzpytatelné, pane doktore.“

Gottlieb se chopil příležitosti a stočil rozhovor zpátky k původnímu tématu. „Zajímavé, nad čím uvažujete. Když se to vztáhne ke včerejšku...“ Gretel se ale jeho slov nechytla,

takže přitlačil na pilu. „Věděla jste o té nehodě dopředu, Gretel? O Oskarově smrti? Vidíte přece budoucnost.“

„Vypadla elektřina, neviděla jsem vůbec nic.“

Výpadek zkratoval Gottliebovu stolní lampu, dar od otce. Podstavec vyrobili přímo v míšeňské porcelánce nedaleko Drážďan. Ale na hospodářství pracovalo několik elektroinženýrů, třeba by mu ji dokázali...

Gretel se znovu povedlo změnit téma. Byla v tom dobrá. Jak odpovídalo Gottliebově diagnóze.

Už se chtěl proti její odbočce ohradit, ale počkal a zaposlouchal se: Čvacht. Kap. Plesk.

Nahnul se přes stůl. Gretel měla bosá chodidla olepená bahnem, nalepilo se jí i mezi prsty. A teď schlo a po kusech odpadávalo na koberec v Gottliebově ordinaci. Světle modrý lem Greteliny šatů ztmavěl, nasáklý ranní rosou. Znovu se procházela po pasece.

Gottlieb ukázal na levandulovou snítku, kterou si vetkla za ucho. „Vidím, že jste zase začala sbírat luční kvítí.“

„Začala.“

„Včera jste byla na houbách, jestli si dobře vzpomínám.“

„Ano. Ale květy mám radši.“ Sáhla pro snítku za uchem a přičichla k ní.

„Co jste s těmi sebranými houbami udělala?“

„Zahodila jsem je, jak jinak. Lesní houby můžou být strašně jedovaté.“

„Tak proč jste je sbírala?“

„Líbí se mi ten pocit, když příroda ztrácí vládu.“

Gottlieb otevřel pero a přidal do Gretelinych materiálů další poznámku. Snažil se přitom vypadat jakoby nic. Doufal, že třesoucí se ruka neprozrazuje jeho nervozitu.

Z myšlenek ho vytrhlo zaklepání. Dveře se otevřely. Dovnitř se vřítel Standartenführer Pabst.

„Mám zde zrovna pacientku,“ upozornil ho Gottlieb.

Plukovník upřel na Gretel pohled. „Nechte nás o samotě.“

„Jak si přejete,“ vstala. „Ať se daří, doktore.“ S tím se odporoučela. Nechávala za sebou bahno a vůni levandule.

Pabst zabouchl dveře. „Doktora von Westarpa si zavolali do Berlína. Reichsführer Himmler chce vědět, jak se nám povedlo přijít o jednoho z nejcennějších účastníků experimentu.“

„Doktor jim jistě poskytne důkladné vysvětlení.“

„Včerejší fiasko neznepokojilo jen Himmlera. Než doktor odjel, vedli jsme spolu dlouhý rozhovor. Klade vám Oskarovu smrt za vinu.“

Jeho slova Gottlieba zasáhla, jako by mu do srdce zajel ram-pouch. Doktorova nelibost znamenala v poslední době rozsudek smrti.

„Neměl jsem s tím nic do činění,“ zašeptal Gottlieb.

„Ale měl. Duševně je zdokonalit, to je vaše práce, ne je držet za ruku a rozmazlovat je nějakou židovskou pavědou.“ Plival ta slova jako jed.

„Psychoanalýza je –“

„Vyvrácená. Von Westarp si může hospodářství řídit, jak se mu zlíbí. Zatím to bylo k vašemu prospěchu, ale Oskar zemřel,

protože mu chybělo soustředění, představitost, obezřetnost. To všechno jste ho měl naučit.“ Pabst se obrátil k odchodu. „Doktor se vrací zítra. Radil bych vám, ať se nás do té doby nepokoušíte opustit.“

Gottlieb roztrášeně zapadl do křesla. Očima přejel po známky, které si zapsal během sezení s Gretel.

„Herr Standartenführer, okamžik.“ Plukovník zůstal stát s rukou na klíce. „Co kdybych vám řekl, že Oskarova smrt nebyla nehoda?“

* * *

Oskar zemřel navečer a Gretel předtím celé odpoledne houbařila v lese. Gottlieb to věděl, protože si její osamělé toulky po esesmany spravovaném komplexu zvykl sledovat triedrem, který měl původně k pozorování ptactva. Nosil u sebe zápisník, kam si kromě nadšených záznamů o brkoslvech severních a strakapoudech velkých zapisoval poznatky o Gretelině chování a spekulace o jejím duševním stavu.

O houbaření se dřív nezajímala. Obvykle se procházela po pasece za bývalým sirotčincem a sbírala při tom květiny, například vlčí máky hustě rostoucí na poli, kde leželi pohřbení ti, u kterých se experiment nevydařil.

Celodenní bubnování jarního deště v den Oskarovy smrti konečně utichlo a zpod ocelově šedých mraků, které už několik dní zakrývaly oblohu, se vynořilo zapadající slunce. Na to, aby zahnal lezavé vlhko, ale bylo moc slabé. Celé hospodářství dál obestírala vůně deště mísící se s ozonem z přístřešku, ve kterém elektrikáři končili práci na novém naftovém agregátu.

Gretel sklonila hlavu ke straně, jako by naslouchala čemusi sotva slyšitelnému. Koutek úst se jí zkroutil nahoru a pohled trnkových očí se stočil na opačnou stranu areálu Reichsbeförderung für die Erweiterung germanischen Potenzials, Říšského ústavu pro zvyšování germánského potenciálu.

Gottlieb přejel pozemky triedrem. Zvětšený obraz se smýkl přes cvičiště, kde Hauptsturmführer připínal vodítko Kammelerovi, svému duševně zaostalému svěřenci s telekinetickými schopnostmi. Přes dělníky stavějící novou laboratoř pro očekávané chemiky z IG Farben. Přes muže nejistě se vznášejícího několik centimetrů nad zemí.

Jinými slovy další obvyklý den na hospodářství.

Rudolf poklesl, ztratil stabilitu a s vlhkým žuchnutím přistál. „Soustřeďte se,“ napomenul ho technik, který trénink natáčel. „Co s vámi dneska je?“

Opodál, v rohu cvičiště, se u volně stojící cihlové zdi scházeli Oskar, Klaus a trojice techniků. Gottlieb přeostrčil triedr a jeho pohled se na nich zastavil. Klaus byl Gretelín bratr.

Pahýly prstů, o které přišel při nedávné nehodě, měl stále zakryté poskvrněným žlutým obvazem. Stejně jako Gretel, Rudolfovi a ostatním se i jemu a Oskarovi táhl z lebky svazek drátů. Klaus nosil vlasy ostříhané nakrátko. Oskarovi dorostly bohaté blondaté kudrny, přestože v den, kdy ho von Westarpovi prodali, měl vlasy rovné. Oba mladíci byli výjimečným týmem, že vykazovali identické schopnosti. Stejně jako ostatní doktorovi svěřenci se s nimi ale teprve sžívali. O odhmotnění celého těla se ještě nepokusil ani jeden.

Oskar něco řekl jednomu z techniků. Ten cvrknul palcem a ve zlatistém zapadajícím slunci se cosi krátce zalesklo. Chytil

minci a připlácl si ji na zápěstí. Panna, dalo se mu snadno odečíst ze rtů. Oskar zaklel. Los padl na Klause.

Z obou stran zabíraly zeď kamery. Filmaři dali signál, že jsou nachystaní. Klaus zapojil dráty do baterie u opasku. Napjal svou Willenskraft a kolem těla se mu nejistě zatetelil vzduch.

Ale jenom na zlomek vteřiny. Z baterie vytryskly oranžové jiskry následované zelenočerným kouřem. Klaus sebou trhl, vypojil dráty a mrštil vadnou baterií o zem. Oskar se zasmál: nakonec bude mít tu čest a dosáhne velkého průlomu jako první. Technici na něj ale kvůli běžícím kamerám cosi křikli a Oskar znovu zvažněl.

Pozdravil objektiv zdviženou pravicí. Postavil se čelem ke zdi. Zhluboka se nadechl. Zapojil baterii.

A okamžitě se propadl do země.

Klaus padl na všechny čtyři a pozvracel se. Kameramani volali o pomoc. Technici se dožadovali lopat. Ale Gottlieb věděl, že už je pozdě. Oskar zůstane naživu, dokud mu nedojde zásoba vzduchu v plicích. A jestli pořád padá, je už dávno hluboko pod Reichsbeförderung.

Gottlieb triedrem znovu propátral les. Gretel se na tváři usadil výraz chladného uspokojení. Gottliebovi náhle stáhla žaludek jistota, že Gretel katastrofu předvíдалa. A že z ní má radost.

Vybavil se mu termín, který se v odborném psychoanalytickém tisku objevil teprve nedávno.

Gretel ho přistihla, jak ji pozoruje. Mrkla.

Termín zněl sociopat.

* * *

Po Gretel měl Gottlieb naplánované sezení s Rudolfem, ale zrušil ho a ostatní povinnosti si přeorganizoval.

Jeden den. Měl jeden den na to, aby prokázal svoji užitečnost.

V lese kopali vojáci mělké hroby, sluneční světlo se blýskalo na lopatách. Technici zodpovědní za Klausovu a Oskarovu včerejší zkoušku se za průlomem, který by jim zajistil místo na výsluní, hnali tak zbrkle, až se jim z hlavy dočista vykouřily nejzákladnější přírodní zákony. Nehmatatelnost nezajišťovala ochranu před gravitací. A co bylo ještě horší, bez Oskarova těla nemohl von Westarp ztrátu vykompenzovat prostudováním toho, jaké fyziologické změny Willenskraft způsobuje. Nikoho nepřekvapilo, že technici skončili na popravisti.

Rozmáčená zem oblepovala Gottliebovy boty. Minul novou budovu s agregátem. Zevnitř zaznělo tiché mechanické zakňourání, následované smrštěným úderem a nadávkou. V okolí se držel pach ozonu překrytý uhlovodíkovým příkrovem nafty.

Vzduch v laboratoři, kde se pracovalo na bateriích, byl tak prosycený čpavkem, až to vhánělo slzy do očí. Jeden z techniků vzhledl od čehosi, co mohl být zkušební elektrický okruh. Na jednom oku měl zlatnickou lupu. „Co potřebujete?“

„Rád bych si s někým promluvil o Klausově baterii,“ dožadoval se Gottlieb. „Víte, o včerejším testu.“

Muž si přesunul lupu na čelo. Přimhouřil oči. „Vy jste z ošetřovny.“

„Ano. Gottlieb. Těší mě.“

„Do háje. Stalo se Klausovi něco?“

„Neřekl bych,“ uklidnil ho Gottlieb. Ti, kdo experiment dokázali přežít až doteď, si za uplynulá léta vytrpěli daleko horší věci než příležitostný elektrošok. „Ale večer za mnou přijde na vyšetření.“

„Osterhagen,“ představil se technik. Potřásl si rukama. „Co vás sem přivádí? Máme práci.“

„Rád bych zjistil, co se stalo,“ odpověděl Gottlieb. „Kdyby baterie zrovna v ten pravý okamžik neselhala, pokoušeli by se teď vyhrabat Klause.“

„Aha, takže Pabst si z vás udělal poskoka.“ Osterhagen se odmlčel a přitiskl k ústům kapesník, přemohl ho totiž záchvat vlhkého kašle. Pak ukázal na zkušební okruh. „To je ta Klausova.“

Otevřel ji a odhalil tak dvě skleněné baňky obklopené spleť obvodů. V každé byl uzavřený kovový ingot. Jeden měl odstín mědi, druhý byl matně šedý a potažený bílým šlemem podobným sraženému mléku. Jedno sklo bylo prasklé.

„Nevím, proč se pokazila,“ řekl Osterhagen.

Gottlieb ukázal na puklou baňku. „To vypadá zle.“

„Ne, to se stalo, jak s ní Klaus mrštil o zem. Jsou jako cvičené opice, Gottliebe. Varujeme je: Ty prototypy jsou křehké. A oni stejně neposlouchají. Nadlídé? Cha.“ Znovu se rozkašlal do kapesníku. Když jej od úst zase odtáhl, byla látka skvrnitá narezlým hlenem. „Předpokládám, že moje rozvratné řeči nahlásíte Pabstovi.“

„To sotva. Mám s ním zrovna dost vlastních problémů.“

Osterhagen zamrkal. „Houpe se nad vámi oprátka?“

Gottlieb přikývl. Polkl.

„Sakra, tak to je zlé,“ zhodnotil situaci věcně Osterhagen. „Snad se jí vyhneme.“

Ukázal na šmouhu poblíž místa, kde jeden z tenkých drátů zabíhal do keramické destičky. „Vypadá to na vadné spojení. Ale na takovou chybu by se muselo přijít při závěrečné prověrce.“ Ukázal na nedalekou skříň, ve které zel otvor velký přibližně jako baterie; daly se zahlédnout také dráty podobné těm, které von Westarpovým svěřencům vedly do hlavy. Pod dvěma žárovkami (červenou a zelenou) se nacházel ciferník popsaný po obvodu jmény: Heike. Reinhardt. Oskar...

„Každou baterii hned po smontování prověřujeme.“

„Myslel jsem, že jsou všechny stejné,“ divil se Gottlieb.

„Jednou snad budou. Proto jsme si zajistili další výpomoc z IG Farben. Verfügungstruppe po nás chce, aby se daly libovolně proházovat.“

„Teď to ale ještě nejde,“ ujistil se Gottlieb.

„Ne. Každý čerpá ze svojí baterie specifickým způsobem.“ Osterhagen si poklepal na spánek. „Rozdílné uspořádání elektrod.“

„Kdy jste tuhle baterii smontovali?“

„Nedokážeme držet krok s poptávkou, ale tuhle se nám povedlo dokončit těsně před cvičením. Klausovi se nelíbilo, že zdržujeme, stěžoval si, že kvůli nám přijde pozdě. Uzavřel jsem baterku do pouzdra, prohnal ji zkoušečkou, blikla zelená, podal jsem mu ji. Vyrázil hned.“

Prověřená baterie přešla z Osterhagenových rukou rovnou do Klausových. A Klaus chtěl dohnat své zpoždění, takže určitě zamířil přímo na cvičiště.

Kde baterie o několik okamžiků později selhala. A zachránila mu život.

Gretel se k ní vůbec nepřiblížila. Gottlieba připravil o dech

další rampouch zaražený do hrudi. Co jestli Gretel podezíral neprávem? Co řekne von Westarpovi?

* * *

Než se vrátil do ordinace, vyzvedl si v archivu film. Připravil projektor a téměř vzápětí dorazil objednaný pacient.

„Jak se cítíte, Klausí?“

„Výborně. Proč se vůbec ptáte?“ Typické chvástání.

„Doneslo se mi, že jste včera vyvázl jenom o vlasek.“

„Nehodám se nevyhneme,“ pokrčil Klaus rameny.

„Já si myslím, že nemluvíte upřímně. Po Oskarově neštěstí se vám obrátil žaludek, nemám pravdu?“

Klaus ho nasupeně probodl očima a po odmlce, která právě tak dostačovala na vymyšlení hodnověrné výmluvy, prohlásil: „Porouchala se baterie. Dostal jsem šok. Zvracel jsem kvůli tomu.“

„Rozumím. Říkal jsem si, jestli se nejednalo o reakci na to, že Oskar přímo před vašimi očima skončil pohřbený zaživa. Jsem rád, že jsem se mýlil.“

Von Westarpova metoda slavila úspěchy, ale také si vybírala svou daň. Kammler se nenarodil jako koktavý idiot, Dvojčata se nenarodila němá, Klaus netrpěl klaustrofobií odjakživa.

„Bylo to...“ odkašlal si Klaus, „... kvůli baterii.“

„Strašná smrt,“ zavrtěl hlavou Gottlieb. „Tolik hlíny a kamení...“ Otrásl se. „Na jak dlouho umíte zadržet dech? Dopracovali jste to na kolik, na dvě minuty?“

U Oskara i Klause se jednalo o úhelný kámen celého výcviku.

„Tak nějak. Proč?“

„Víte, spočítal jsem si to. Asi chorobná zvědavost. Víte, jak hluboko se mohl Oskar propadnout, kdyby ty dvě minuty vydržel? Nevěřil jsem svým očím. Je to mnoho kilometrů.“ Zalistoval svým sešitem. „Někde tady mám přesné číslo.“

„Mě to absolutně nezajímá.“ Klausův hlas se rozlehl ozvěnou.

Gottlieb přestal listovat. „Pardon. Občas se nechám unést.“ Předstíral, že si zapisuje další poznámku. Potom, tak nenuceně, jak jen dokázal: „Mluvil jste v poslední době s Gretel? Dělá si o vás myslím starosti.“

Spěšně: „Moc se spolu nebavíme.“

„Škoda. Je až dojemné, jak jí na vás záleží.“

„Je to má mladší sestra,“ pokrčil Klaus rameny.

„Ovšem, jen blázen by si myslel, že by vás byla schopná ochránit.“

Klaus se celý napjal. Za léta usilovného cvičení se svoje pocity naučil dobře skrývat, ale Gottlieb si všiml, jak mu zbělely klouby, jimiž svíral opěrky křesla.

Copak o svojí sestře víš? Máš tušení, že není v pořádku. I když si to třeba sám nepřiznáš.

„Rád bych se s vámi na něco podíval,“ řekl Gottlieb.

Zhasl, pak pustil projektor. Obraz zablikal na zdi, vrstva omítky s příměsí koňských žíní byla zbrzděná rýhami a vyvýšeninami.

Klaus se zatahal za obvaz na pahýlech prstů. „Tohle už jsme snad probrali.“

Černobílý film zachycoval nedávnou zkoušku na cvičišti. Klaus vykreslený v odstínech šedé protahoval paži pevnou žulou. Všechno se dařilo podle plánu, potom ale Klaus polevil

v soustředění a začal se zmítat jako zvíře chycené v kleci. Křičel o pomoc, divoký řev mu zrůznil tvář. Výjev končil příchodem ošetřovatelů s pilou na kosti.

Konec filmového pásu se zatřepotal a rozvířil v ordinaci pach nahřátého acetátu. Gottlieb cvakl vypínačem.

„Jak vám je, když se na to díváte, Klausí?“

„Říkám, že už jsme to probrali.“

„Liší se vaše pocity nějak po té včerejší nehodě?“

„Proč by se lišily?“ Mezi prsty mnul roztřepenou gázu.

„Slyšel jsem, že jste vyhrál při rozhozu. Nebýt selhání baterie, první pokus by připadl vám. To ve vás žádné zvláštní pocity nebudí?“

„Proč? Oskar si za to může sám.“ S ne zrovna přesvědčivou suverenitou dodal: „Zemřel na slabost Vůle.“

„Ale vy byste tutéž chybu neudělal.“

„Ovšemže ne. Hned mi bylo jasné, co hrozí.“

„Ale Oskara jste nevaroval.“

„A proč bych měl?“ Za Klausem práskly dveře.

Očividně riziko nepředpokládal. Dostatečně si nevstípil poučení z předchozí nehody. A jen tak tak, že se kvůli svému opomenutí nepohrbil zaživa. Klaustrofobova noční můra. Ale odteď už mu pouhý předpoklad nikdy stačit nebude. Dnes v něm hluboce zakořenilo vědomí toho, jak podstatná je vnitřní sebekázeň.

* * *

... křivkový integrál elektrického pole je tak přímo úměrný derivaci magnetického toku podle času. Povšimněme si nicméně orientace indukované elektromotorické síly, která změnám magnetického toku klade odpor...

Text se proměnil v hieroglyfy. Hieroglyfy se proměnily v inkoustové šmouhy plazící se po stránce jako žížaly, které po dešti hledají vyvýšené útočiště. Gottliebův zrak vyhlásil vzpouru.

Odložil si brýle na čtení, stiskl si kořen nosu a promnul si oči. Setmělo se už před několika hodinami, takže na hospodářství zavládla tma rozptýlovaná pouze obloukovými reflektory, které svítily na hledání Oskarova těla. Gottlieb nestihl dát opravit lampu a musel si tak číst při svíče.

Oči ho pálily. Svíčka nebyla z nejlepších.

Sbíral síly k dalšímu pokusu o četbu, když někdo opatrně zaklepal. Gottlieb otevřel.

Na chodbě stál Osterhagen. „Dobrý večer, doktore.“

„Nápodobně, ale co...?“

„Skoro to nestojí za řeč, ale poslední dobou si připadám maličko vyšinutě. Nemáte náhodou čas, že byste mi poskytl sezení a vyspravil mi mozek?“

„Podívejte, je pozdě...“

„Klid,“ zarazil ho Osterhagen zdviženou rukou. „Jen jsem si říkal, že by vám přišla vhod společnost.“ Ve druhé ruce zvedl papírovou tašku a uvnitř zacinkalo sklo. „A taky kapka tohohle.“

Gottlieb otevřel dveře dokořán a gestem Osterhageny pobídl dovnitř. „Takhle z vás za malou chvíli bude můj nejoblíbenější pacient.“

Osterhagen vstoupil. Slabý pach čpavky z laboratoře se kolem něj šířil jako odér kočičí moči.

Z tašky vylovil lahev skotské a dvě skleničky. Jednu si pro-

hlédl proti plamenu svíčky, vytáhl kapesník a letmo ji přetřel. Gottlieb dělal, že nic nevidí.

Osterhagen do obou skleniček chlístl jantarovou tekutinu a zeptal se: „Určitě nejdu nevhod? Vypadáte...“

„Ne, jen si čtu,“ ujistil ho Gottlieb.

Osterhagen zaletěl ke knize pohledem. „Ale, Maxwellovy rovnice.“ Jako by těmi slovy zdravil starého přítele. Zalistroval, Gottliebovu stránku nechal pečlivě založenou. „Budí to ve mně vzpomínky na studia.“

„Pro mě je to španělská vesnice,“ postěžoval si Gottlieb. „Nerozlučitelná hromada nesmyslů.“

Osterhagen mu podal sklenici. „Za hromadu nesmyslů kdekdo označuje i vaši práci.“

Gottlieb si povzddechl. „Doneslo se mi.“

Osterhagen pozdvihl svoji whisky: „Tak na nesmysly a na ty, kdo jejich pomocí pozdvihují Německo.“

Gottlieb si s ním přitukl. Cink.

Po jazyku se mu rozlila chuť dubu, hlíny a ohně. Jako žhavé hedvábí sklouzl nápoj hladce, pozvolna do žaludku a nechal za sebou pálivou stopu.

„Páni,“ prohlédl si Gottlieb etiketu, „odkud to máte?“

„Poslal mi to syn. Dělá celníka v brémském přístavu. Výborná práce. Nese s sebou určité výhody.“

Chvilí pili v tichosti. Gottlieb si zhluboka přihnul, aby tekutým ohněm rozpustil led ve svých útrokách.

„Proti elektromagnetismu alespoň ještě nevymysleli paragraf.“ Ukázal si palcem na hrud a polil si při tom košili. „Já protizákonně vykonávám židovskou pavědu.“

„Uf.“ Osterhagen si hřbetem ruky otřel rty. „Ale jestli vás von Westarp potřebuje, tak by na tom nemělo záležet.“

„To je právě ta otázka. Herr Doktor se podle všeho domnívá, že za včerejší nehodu můžu já.“

„Říkal jsem si, že s něčím takovým přijde. Ale nejste v tom sám. Po tom výpadku elektřiny jsem myslel, že to máme u něj my inženýři spočítané všichni. Včetně mě a ostatních, co na tom agregátu vůbec nepracujeme.“

Celé dopoledne jsem buď lital po hospodářství a vyměňoval pojistky, nebo jsem se klepal strachy, jestli mě za tu námahu nečeká mělký hrob.“

Gottlieb pozvedl sklenku. „Na ty z nás, kterým je souzena kulka do spánku.“

Cink. Gottlieb do sebe obrátil zbytek sklenice. Osterhagen dolil nejprve jemu, pak sobě. Další chvíle tichého upíjení.

Osterhagen mlskl. „Chodí s tím do toho lesa poblíž dílny na baterie. Myslím s těmi popravami. Občas je slyším.“ Říhl. „Chcete radu? Neškemrejte o život. Jen je to rozčílí.“

„Ne tolik, jako kdybych se z hospodářství zkusil vypařit.“

Párkrát do roka k tomu docházelo: někteří zaměstnanci neunesli pohled na skutky, které by v řádně uspořádaném vesmíru měly být nemožné. Ti, kdo se pokusili o odchod, skončili dříve nebo později v lese. Ti, kdo se o něj nepokusili, zavítali dříve nebo později do Gottliebovy ordinace.

„Pravda,“ kývl Osterhagen. „Tak jak to včera vlastně bylo? Už musíte mít nějakou teorii.“

„Teorii ne. Zato mám až dost různých podezření.“ Ztišil hlas. „Podle mě je za tím Gretel. Ale dokázat to nemůžu.“

„Tak Gretel...“ Osterhagen se dlouze napil. Dlouze a opatrně.

„Co o ní víte?“